

Päiväys
28.12.2023

Diaarinumero
420/03.04.04.04.19/2022
444/03.04.04.04.19/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

28.12.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **04.01.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 28.12.2023 nro 1774/2023, valitus ympäristölupa-asiassa, Finavian Savonlinnan lentokentän ympäristöluvan muuttaminen, Savonlinna.

Luvan haltija

Finavia Oyj

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **28.12.2023 – 05.02.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **05.02.2024**.

28.12.2023

Dnro

420/03.04.04.04.19/2022

444/03.04.04.04.19/2022

Asia	Valitus ympäristöluvan muuttamista koskevassa asiassa
Muutoksenhakijat	1. Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta 2. Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry
Luvan haltija	Finavia Oyj
Aloitteen tekijä	Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta
Päätös, josta valitetaan	

Itä-Suomen aluehallintovirasto 23.2.2022, 12/2022

Käsittelyratkaisu

Aluehallintovirasto on jättänyt tutkimatta rakennus- ja ympäristölautakunnan vaatimukset, jotka kohdistuvat voimassa olevan ympäristöluvan ja lentokenttätoiminnan valvontaan. Myös vaatimukset ELY-keskuksen velvoittamiseksi hallintopakkotoimenpiteisiin on jätetty tutkimatta.

Pääasiasratkaisu

Aluehallintovirasto on hylännyt Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnan aloitteen. Finavia Oyj:n Savonlinnan lentokentän ympäristölupaa 19.8.1998, dnro 0596Y0156 ei ole muutettu.

Käsittelyratkaisun osalta aluehallintovirasto on perustellut päätöstään seuraavasti:

Ympäristönsuojelulain 21 §:n 3 momentin mukaan aluehallintovirasto toimii valtion ympäristölupaviranomaisena. Lain 23 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojelulain 189 §:n 1 momentin mukaan vastuu luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan 168 ja 169 §:n mukaisesta valvonnasta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää tai ilmoituspäätöksen tekee valtion

ympäristölupaviranomainen. Valvontavastuu kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan tai tekee ilmoituspäätöksen.

Valvonnasta ja hallintopakosta säädetään ympäristönsuojelulain 18 luvussa. Rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemiseksi valvontaviranomainen voi antaa kieltoja ja määräyksiä laillisen tilan palauttamiseksi. Valtion valvontaviranomainen antaa hallintopakkomääräyksen lain 175 §:n 2 momentin mukaan luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta, jos ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen.

Näin ollen aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa valvonnan ohjaamiseen eikä hallintopakkomääräysten antamiseen. Se ei ole voinut ottaa tutkittavakseen ympäristöluvan valvontaan ja hallintopakkotoimenpiteisiin kohdistuvia vaatimuksia.

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään pääasiallisuuden osalta muun ohella seuraavasti:

Aloite koskee voimassa olevan ympäristöluvan muuttamista ja se on tullut vireille Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan aloitteesta. Lautakunta toimii kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena.

Luvan muuttamisen perusteista on säädetty ympäristönsuojelulain 89 §:ssä. Aloitteen tekijä on vaatinut luvan muuttamista ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin perusteella. Aloite tutkitaan siinä laajuudessa, kuin se on hakemuksessa esitetty, ja lupaa voidaan edellytysten täytyessä muuttaa vain siltä osin kuin aloitteessa on vaadittu. Jos lupaviranomainen harkinnassaan päätyy siihen, että luvan muuttamiselle ei ole ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä, on sen hylättävä hakemus.

Aloitteen vireillepanoasiakirjassa vaadittiin, että aluehallintovirasto velvoittaa Finavian hakemaan luvan muutosta. Selvyyden vuoksi aluehallintovirasto toteaa, että huomioiden aloitteen koko sisältö perusteluineen sekä aloitteeseen toimitettu täydennys, aluehallintovirasto on tulkinnut aloitteen tekijän tarkoittaneen saattaa vireille nimenomaan luvan muutosprosessi ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla. Tämän vuoksi aluehallintovirasto on tutkinut edellytykset luvan muuttamiselle ja päätynyt tästä ratkaisusta ilmenevästi siihen, ettei pykälän 2 momentin edellytyksiä luvan muuttamiselle ole. Lisäksi aluehallintovirasto toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa antaa hallintopakon luonteisia määräyksiä ympäristönsuojelulain nojalla eli määrätä toiminnanharjoittaja hakemaan uutta lupaa tai olemassa olevan luvan muutosta.

Aloitteen mukaan lentokentän toiminnassa jäänestoon ja -poistoon käytetään nykyisin eri kemikaaleja kuin luvan myöntämisen aikaan. Asiassa saadun selvityksen mukaan toiminnassa on otettu käyttöön ympäristölle vähemmän haitallisia kemikaaleja, kuten ympäristönsuojelulain 19 § edellyttää. Kemikaalien käyttö lentokentän toiminnassa on välttämätöntä turvallisuussyistä.

Pellosjärven ja Kuhajärven veden laatua on tarkkailtu vuodesta 1976 alkaen. Kuhajärven tarkkailupisteistä yksi sijaitsee Makkosenlahdella, johon laskee hulevesiä lentokenttäalueelta. Finavia Oyj on aloittanut Savonlinnan lentokentän vesistövaikutusten tarkkailun vuonna 1978. Tarkkailua jatketaan ELY-keskuksen hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti edelleen.

Tarkkailutulosten perusteella Pellosjärven ekologinen tila on hyvä. Järven kemiallinen tila on kuitenkin hyvää huonompi. Kuhajärven pohjan läheisyydessä on todettu happikatoa. Järven ekologinen tila on uusimman vesienhoitosuunnitelman mukaan tyydyttävä. Muutos hyvästä tilasta tyydyttävään johtuu siitä, että tutkimustieto järven tilasta on täydentynyt, ei niinkään järven todellisen tilan muutoksesta. Pitkään jatkuneessa vesistötarkkailussa ei ole todettu lentokentän toiminnan aiheuttaneen vesistön pilaantumista, joka erottuisi hajakuormituksesta. Vesistön tilan muutokset johtuvat ympäristön maankäytöstä ja sääolosuhteiden vaihtelusta. Järvien valuma-alueilla on asutusta, maanviljelyä ja käsiteltyjä metsäalueita eli hajakuormitusta, joka vaikuttaa veden laatuun.

Maanmittauslaitoksen tuoreissa ilmakuvissa näkyy lentokenttäalueen ja Pellosjärven pohjoisrannalla kulkevan tien välissä noin kilometrin pituinen ja noin neljä metriä leveä oja tai allas, johon lentokenttäalueen Pellosjärven puoleiset ojat laskevat. Ojista ei näy suoraa yhteyttä vesistöön.

Lentokentän toiminnan turvallisuus edellyttää, että alue on aidattu, kiitotie ei ole liukas ja pysyy kuivana. Uuden aitalinjan kuivattamiseksi sekä alueen kuivana pidon varmistamiseksi lentokenttäalueen ympäristössä tehtiin kesällä 2019 ojitustöitä ja suodatuspatoja sekä saostusaltaita vuonna 2019 ja 2020. Ojituksista on aiheutunut hetkellistä samentumista alapuoliseen vesistöön. Ojitusstoimenpiteen vesilainmukaisuus on ratkaistu eri prosessissa, josta aluehallintovirasto on antanut päätöksen 11.1.2022, nro 2/2022. Päätöksen mukaan tehdyt ojitustoimenpiteet eivät ole edellyttäneet vesilain mukaista ojitusmenettelyä. Ojituksessa on menetelty vesilain mukaisesti.

Lentokentän toiminnasta aiheutuneet vaikutukset vesistöön eivät ole lisääntyneet siitä, mitä niiden on ympäristölupaharkinnassa arvioitu olevan. Näin ollen toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei ole poikennut oleellisesti ennalta arvioidusta eikä edellytyksiä luvan muuttamiseen tällä perusteella ole.

Lentokentän ympäristöluvan myöntämisen jälkeen on myönnetty luvat noin kilometrin päässä Kuhajärven vastarannalla sijaitsevalle Seppäharjun pohjavesialueelle suunnitelluille pohjavedenottoamoille. Vedenottamoiden vesitalousluvuissa ei ole arvioitu lentokentän toiminnasta tai sen päästöistä aiheutuvan haittoja pohjaveden laadulle. Vedenottamoiden sijoittuminen Kuhajärven rannalle ei ole sellainen toiminnan ulkopuolinen olosuhteiden olennainen muutos, jonka vuoksi lentokentän ympäristöluvan muuttaminen olisi tarpeen.

Savonlinnan lentokentän toiminnalle on myönnetty ympäristölupamenettelylain mukainen ympäristölupa vuonna 1998.

Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon jälkeen annetun lain (113/2000) 4 §:n 1 momentin mukaan oli noudatettava aikaisemman lain nojalla annettua lupaa, joka oli voimassa ympäristönsuojelulain voimaan tullessa. Voimaantulon jälkeen 6 §:n mukaan toiminnasta tuli tehdä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle (nyk. ELY-keskus). Ympäristökeskus arvioi, oliko toiminnalle haettava ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaista ympäristölupaa. Etelä-Savon ympäristökeskus on toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta 26.11.2002 (dnro ESA-2002-Y-136) todennut, että Savonlinnan lentokentän toiminnalle ei tarvinnut hakea uutta ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Lainsäädännön muutoksista huolimatta vuonna 1998 ympäristölupamenettelylain nojalla myönnetty ympäristölupa on yhä voimassa ja siihen voidaan muiden kuin toiminnanharjoittajan hakemuksesta tehdä muutoksia vain ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin edellytysten täyttyessä.

Luvassa on annettu määräykset, jotka on silloin katsottu tarpeellisiksi. Päätös on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi eikä siihen sisällynyt määräystä lupamääräysten tarkistamisesta. Lupaa ei ole mahdollista tarkistaa, päivittää tai muuttaa pelkästään sillä perusteella, että se on niukka.

Toiminnanharjoittajalla on useita ympäristölupia muille lentokentille. Lupa-kohteet sijaitsevat erilaisissa ympäristöissä, ja päätöksissä on annettu lupamääräyksiä eri päästöille. Toiminnanharjoittaja on tehnyt myös Savonlinnan lentokentällä toimia, joilla toiminnan ympäristövaikutuksia on vähennetty, vaikka niitä ei ole edellytetty ympäristöluvassa tai lupaa ei ole muutettu myöhemmin.

Savonlinnan lentokenttä ei ole teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU, ”teollisuuspäästädirektiivin”, Industrial Emissions Directive, IED) mukainen laitos. Jakeluaseman toiminta tulisi käsitellä lentokentän ympäristöluvassa, jos se olisi ns. direktiivilaitos. Näin ollen Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on menetellyt säädösten mukaisesti käsitellessään jakeluaseman toiminnasta tehdyn ilmoituksen.

Lentokenttien toiminnalle ei ole laadittu julkaisua parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta kuten teollisuuspäästädirektiivin sääteläisille toimialoille. Vähäisessä käytössä olevan lentokentän ympäristövaikutukset ovat suhteellisen pienet. Ympäristövaikutusten vähentäminen edelleen tekniikkaa muuttamalla on mahdotonta, kun parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönotossa tulee ottaa huomioon taloudelliset seikat. Kentälle tulevien lentojen määrä on vähäinen. Ne painottuvat kesäaikaan, jolloin jäänestoaineita ei käytetä.

Ympäristölainsäädäntöön ei ole voimassa olevan Finavian lentokentän ympäristöluvan myöntämisen jälkeen tehty sellaisia muutoksia, että lupaa olisi tarpeen muuttaa säädöksissä esitettyjen vaatimusten perusteella.

Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen (713/2014) mukaan lentoaseman ympäristölupa-asiassa on kuultava liikenne- ja

viestintäministeriötä. Aloitteen käsittelyssä ei ole kyse ympäristölupaharkinnasta, joten asiassa ei ole kuultu liikenne- ja viestintäministeriötä.

Toiminta ei vaaranna Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2022–2027 asetettuja tavoitteita. Kaikki vesimuodostumien tilan parantamiseen suunnatut toimenpiteet Etelä-Savon ELY-keskuksen alueella kohdistuvat maatalouteen sekä haja-asutuksen ja yhdyskuntien jätevesiin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan vaatimus, jonka mukaan Finavia Oyj:n on esitettävä toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle Savonlinnan lentokenttää koskeva voimassa olevan ympäristöluvan muutoshakemus, hyväksytään. Toissijaisesti lautakunta on vaatinut, että päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Vaatimustensa perusteena rakennus- ja ympäristölautakunta on muun ohella esittänyt, että käsittelyratkaisu perustuu aluehallintoviraston virheelliseen tulkintaan siitä, että vaatimus on kohdistunut voimassa olevan ympäristöluvan ja lentokenttätoiminnan valvontaan. Vaatimus on kohdistunut muun muassa kiitotien kuivatukseen avo-ojittamalla alue syksyllä suoraan Pellosjärveen. Asiasta ei ole annettu lupamääräyksiä.

Lentokentän ympäristöluvan kertoelmaosan mukaan kiitotien eteläreunan salaojastot johtavat osin neljän imeytysojaston kautta eteläpuoliseen Pellosjärveen ja kiitotien pohjoisreunan salaojastot osin ponttipatojen kautta pohjoispuoliseen Kuhajärveen. Kiitotien kuivatuksen kunnostusojitus on kuitenkin toteutettu syksyllä 2019 avo-ojituksilla ilman patoja suoraan Pellosjärveen vastoin kertoelmaosaan sisältynyttä kuivatussuunnitelmaa. Kertoelmaosan teksti on perustunut ympäristölupahakemukseen. Hakemus sitoo luvan saajaa, ellei lupapäätöksessä ole annettu hakemuksesta poikkeavia lupamääräyksiä.

Mikäli tulkittaisiin, ettei kiitotien kuivatuksen kunnostusojitus kuulu voimassa olevaan ympäristölupaan, olisi toimivalta ollut vesilain perusteella Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimivalla rakennus- ja ympäristölautakunnalla. Etelä-Savon ELY-keskus on ollut väärä viranomainen toteamaan tehdystä ojituksesta jälkikäteen, ettei se vaadi ojitustilmoitusta tai ojitustoimitusta.

Aluehallintoviraston päätöksen perustelu ilmakuivista tehtynä on virheellinen siltä osin kuin siinä todetaan, etteivät ojavedet päätyisi järveen. Kuivatusvesi ei jää ojiin tai altaisiin, imeydy maaperään taikka haihdu ilmaan ottaen huomioon, että ojat ja Pellosjärvi ovat lähes samassa korkeustasossa. Ympäristöpäällikön vaatimuksesta Pellosjärveen johtaviin ojiin on tuotu padoiksi karkeaa kalkkikivimursketta. Ojavedet virtaavat karkeiden

kivimurskepatojen läpi järveen. Lisäksi on huomioitava kuvausajankohta. Keväisen lumensulamiskauden sekä runsaiden vesisateiden jälkeen patojen harjat jäävät ojissa veden alle, jolloin kuvat kertoisivat tilanteen toisenlaiseksi.

Pellosjärven ja Kuhajärven rantakiinteistöjen omistajat ovat tehneet yhdessä ojavesiä koskevan toimenpidevaatimuksen. Havaintojen mukaan Kuhajärven vedenlaatu on heikentynyt noin kolmen viimeisen vuoden aikana huomattavasti sinilevähaittojen vuoksi.

Aluehallintoviraston pääasiantarkkailuraportin perusteluissa on tukeuduttu ELY-keskuksen lausuntoon lentokentän toiminnan aiheuttamista vesistön pilaantumisvaikutuksista. ELY-keskus on oletanut järvien vedenlaadun muutosten johtuvan valuma-alueen maankäytöstä selvittämättä asiaa mitenkään. Valuma-alueelta hajakuormituksena tulevien vesien kuormitusosuutta ei ole selvitetty. Ojissa ei ole ollut näytteenottopistettä, joka kertoisi referenssitietoa hajakuormituksesta. ELY-keskuksella ei ole aikasarjaa, joka kertoisi eri hajakuormitusosuuksien muutokset lausunnon tueksi.

Asutus on valuma-alueella vähäistä ja se on vuosien mittaan edelleen vähentynyt. Maanviljelys on marginaalista, eikä metsäojituksia tai metsäpohjan muokkauksia ole tehty vuosiin. Viranomaisten lausuntojen on perustuttava faktoihin. ELY-keskuksen on selvitettävä valuma-alueella sellaiset maankäytön muutokset, jotka olisivat saattaneet vaikuttaa Pellosjärven ja Kuhajärven vedenlaatuun samalla tavoin kuin lentokentän kiitoradan kuivatusojitus näiden järvien välisellä kannaksella.

Pellosjärven ja Kuhajärven velvoitetarkkailuraportin mukaan vuonna 2019 keskimääräiset ravinnepitoisuudet ovat olleet näytepisteissä lievästi suurempia kuin edellisvuonna. Raportin johtopäätösten mukaan liukkaudentorjunta- sekä jäänesto- ja poistoaineet saattavat olla syynä lievälle vedenlaadun heikentymiselle. Raportin mukaan veden laatuun ovat tarkkailuvuonna mahdollisesti vaikuttaneet Pellosjärven valuma-alueella tehdyt ojitustyöt rakennetun aitalinjan kuivattamiseksi. Ojituksista on aiheutunut hetkellistä samentumista alapuoliseen vesistöön.

Aluehallintoviraston perustelu siitä, etteivät toiminnan vaikutukset vesistöön ole lisääntyneet ympäristöluvassa arvioidusta tai siitä, että toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei ole poikennut oleellisesti ennalta arvioidusta, on virheellinen. Ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Voimassa olevassa ympäristöluvassa ei ole annettu tarpeellisia määräyksiä ympäristönsuojelulain 52 §, 66 § tai 67 §:n mukaisesti. Ympäristölupaa on muutettava lisäämällä siihen vähintäänkin lakisäätteiset lupamääräykset.

2. Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry ovat vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Uudelleen käsittelyn yhteydessä ympäristölupaa tulee täydentää siten, että siinä annetaan määräykset hulevesien asianmukaisesta käsittelystä. Ennen pidättävien rakenteiden asentamista kaikki kiintoaineen

valuntaa edistävät toimenpiteet, kuten ranta-alueiden niitto, tulee kieltää. Lisäksi Finavia Oyj tulee velvoittaa ennallistaviin kunnostustoimenpiteisiin, kuten vesialueen niitto ja hoitokalastus sekä Kuhajärven että Pellosjärven osalta järvien tilan saamiseksi kunnostusojitusta edeltävään tilaan.

Muutoksenhakijat ovat lisäksi vaatineet, että Finavia Oyj määrätään korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Vaativustensa perusteena muutoksenhakijat ovat muun ohella vedonneet ympäristönsuojelulain 52, 66 ja 67 §:iin. Nykyisessä ympäristöluvassa säännösten mukaisia määräyksiä ei ole annettu. Lentoaseman toiminnalle vuonna 1998 myönnetty ympäristöluva on poikkeuksellisen niukka, eikä siinä arvioida toiminnan kokonaisvaikutuksia. Ympäristönsuojelulain 89 §:ssä säädetyt edellytykset ympäristöluvan muuttamiselle täyttyvät, koska lentoaseman toiminnasta aiheutuva pilaantuminen ja sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta. Ympäristöluvassa ei ole arvioitu toiminnan ympäristövaikutuksia kuin ainoastaan melun osalta. Toiminnasta aiheutuu pilaantumisen vaaraa vesistölle muun muassa hulevesien puutteellisen käsittelyn vuoksi. Haitta-aineita sisältävän huleveden johtaminen käsittelemättä suoraan vesistöön ei edusta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Toiminnanharjoittaja ei ole järjestänyt toimintaansa ympäristönsuojelulain 7 §:n mukaisesti niin, että ympäristön pilaantuminen voitaisiin ehkäistä ennakolta. Hulevesien asianmukainen käsittely ei ole kohtuuton vaatimus teknisesti eikä taloudellisesti. Läheisen pohjavesialueen käyttöä yhteiskunnan vedenhankintaan on laajennettu ja tehostettu. Luvan myöntämisen jälkeen lähes koko ympäristönsuojelulainsäädäntö on uudistettu.

Kiitotien kuivatuksen kunnostusojitus toteutettiin syksyllä 2019 avo-ojituksilla ilman patoja suoraan järveen. Kaivumassat läjitettiin ojan pientareelle. Lentoaseman aluetta rajaavan aidan ja pelastustien väliin kaivettu avo-oja on noin kilometrin mittainen ja leveydeltään noin neljä metriä. Avo-ojasta vesi johdetaan tien ali rumpuputkella suoraan Pellosjärveen. Elokuussa 2020 asennetut pohjapadot eivät pidätä valumaa varsinkaan tulva-aikaan alueen korkotasosta johtuen. Ojien kaivamiselle ei ole kirjallista lupaa, eikä kaivamisesta ole kuultu Makkola-Materi osakaskuntaa tai ranta-asukkaita.

Ojien kautta päätyy Pellosjärveen ja Kuhajärveen kiintoainetta, humusta ja ravinteita sekä mahdollisesti haitallisia kemikaaleja. Etenkin kaivuun aikainen haitta-ainepulssi on ollut merkittävä maaperään 1970-luvulta lähtien mahdollisesti kerääntyneiden liukkaudentorjunta-aineiden liikkeelle lähdön vuoksi. Lentoaseman alueella myös varastoidaan ympäristölle haitallisia ja vaarallisia nestemäisiä aineita, joiden pääsy onnettomuustilanteessa vesistöön tulee estää.

Osakaskunnan osakkaat ja yhdistyksen jäsenet ovat haitankärsijöitä elokuussa 2019 ojien kaivamisen jälkeen vesistössä tapahtuneiden humuksen ja sinilevän lisääntymisen takia. Kuhajärven vedenlaatu on havaintojen mukaan heikentynyt kolmen viimeisen vuoden aikana huomattavasti. Sinilevää ei ole koskaan ollut Pellos- eikä Kuhajärvessä ennen vuotta 2019. Vuonna 2020 sinilevää havaittiin jo toukokuussa ja haitta jatkui koko kesän ajan. Vuoden

2019 jälkeen pohjat ovat myös olleet rantaan saakka mustan humuksen peitossa.

Veden käyttö on ollut pakko lopettaa humuksen ja sinilevän haitallisen lisääntymisen takia. Vettä ei voi enää käyttää talousvetenä, hyötykasvien kasteluun, saunavetenä eikä järvessä voi uida. Useammalle kiinteistölle on jouduttu kaivamaan kaivot kesällä 2020 järviveden huonontumisen takia. Verkkokalastus järvissä on vaikeutunut runsaan humuksen takia. Veden laadun heikkenemisestä on aiheutunut kohtuutonta haittaa kiinteistöjen käytölle.

Aluehallintoviraston päätös perustuu virheelliseen tietoon ja puutteellisiin selvityksiin. Ilmakuvat antavat virheellisen käsityksen siitä, etteivät ojavedet päätyisi järveen. Asiaan vaikuttaa merkittävästi ilmakuvienv ottamisajankohta. Keväisen lumensulamiskauden sekä runsaiden vesisateiden aikana ojavesi on ollut vesistön tasossa. Vuonna 2019 keskimääräiset ravinnepitoisuudet ovat olleet lentokentän velvoitetarkkailun näytepisteissä lievästi suurempia kuin edeltävänä vuotena. Vedenlaadun tarkkailuraportin mukaan liukkaudentorjunta- sekä jäänesto- ja poistoaineet ovat saattaneet olla syynä lievälle veden laadun heikentymiselle. Vedenlaadun tarkkailuvuonna ovat raportin mukaan mahdollisesti vaikuttaneet Pellosjärven valuma-alueella tehdyt ojitustyöt rakennetun aitalinjan kuivattamiseksi.

Hulevesien hallinnassa parasta käyttökelpoista tekniikkaa ei ole haitta-aineita sisältävien vesien päästäminen käsittelemättä suoraan vesistöön. Toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan julkaisun puuttumisesta huolimatta huolehdittava ja varmistuttava muun muassa siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Kenttä tulee pitää koko talvikauden ajan valmiudessa laskeutumiseen.

Pohjavesialuerajaus on noin 500 metrin etäisyydellä. Vedenottamo käyttää osin rantaimetynttä Kuhajärven vettä, joten veden laadulla on vaikutus yhteiskunnan vedenhankintaan.

Asutus valuma-alueella on vähäistä ja vuosien mittaan edelleen vähentynyt. Maanviljelys alueella on marginaalista ja mainittavia metsäojituksiakaan taikka metsien maapohjan muokkauksia ei ole valuma-alueella tehty vuosiin. Valuma-alueen maankäyttö ei ole muuttunut. Vesienhoitosuunnitelmakaudella 2022–2027 kunnostushankkeissa ja säännöstelyn kehittämisessä tulee nimenomaan aikaisempaa paremmin ottaa huomioon sekä ilmastonmuutokseen että tulvariskeihin varautuminen. Ilmastonmuutoksen on arvioitu yleisesti voimistavan ravinnekuormitusta ja sitä kautta rehevöitymistä, kun valunnan kasvaessa myös huuhtoumat lisääntyvät.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Itä-Suomen aluehallintovirastolle on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen valitusten johdosta. Aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se lausu valituksista.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualueelle ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Järvi-Suomen kalatalouspalveluille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista. Kyseiset viranomaistahot ovat ilmoittaneet, etteivät ne anna vastinetta.

Savonlinnan kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista. Vastinetta ei ole annettu.

Savonlinnan kaupunginhallitus on antamassaan vastineessa todennut, ettei se anna vastinetta Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksesta. Makkola-Materi osakaskunnan ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry:n valituksen osalta kaupunginhallitus on yhtynyt valittajien vaatimukseen siitä, että muutoksenhaun alainen päätös on kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Uudelleen käsiteltäessä ympäristölupaa on täydennettävä siten, että siinä annetaan määräykset hulevesien asianmukaisesta käsittelystä. Ennen pidättävien rakenteiden asentamista kaikki kiintoaineen valunnaa edistävät toimenpiteet tulee kieltää. Finavia Oyj on velvoitettava ennallistaviin kunnostustoimenpiteisiin sekä Kuhajärven että Pellosjärven osalta järvien tilan saattamiseksi kunnostusojitusta edeltävään tilaan.

Finavia Oyj on antamassaan vastineessa pyytänyt, että valitukset hylätään perusteettomina. Ympäristönsuojelulain 89 §:n kriteerit lentoaseman ympäristöluvan muuttamistarpeelle eivät täyty. Yhtiö on tarkkaillut Savonlinnan lentoasemaa ympäröivien järvien tilaa Mikkelin vesi- ja ympäristöpiirin 8.3.1984 hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 1995 tarkkailuohjelmaan lisättiin havaintopiste Kuhajärven Kuhasaaren edustalle. Kenttäalueen hulevesien laatua on tarkkailtu vuodesta 2002 alkaen ympäristökonsultin toimesta. Vesitarkkailun laatu on varmistettu siten, että vesinäytteet ottavat sertifioidut näytteenottajat ja vesinäytteet analysoidaan akkreditoidussa Eurofins-laboratoriossa. Mikäli vuosina 2019–2020 tehdyistä ojitustöistä olisi aiheutunut ravinnepitoisuuksien tai veden sameuden kasvua tai muuta veden laadun heikkenemistä, olisi se näkynyt tarkkailutuloksissa. Tällaista ei kuitenkaan ole ollut havaittavissa.

Viittaukset vuoden 2019 vesitarkkailuraporttiin antavat virheellisesti ymmärtää, että lentoaseman talvitoiminnassa käytetyt aineet ja tehdyt ojitustyöt olisivat heikentäneet Pellosjärven ja Kuhajärven vedenlaatua. Tarkkailuraportissa on todettu, että liukkaudentorjunta- sekä jäänpoisto- ja jäänestoaineet ovat saattaneet olla syynä lievälle vedenlaadun heikkenemiselle ojavesien tarkkailupisteillä Oja Pt8 ja Oja Pt9. Vaikutusta järvitarkkailussa ei kuitenkaan ole havaittu. Ojitukset on mainittu raportissa taustatietona,

mahdollisena vedenlaatuun vaikuttavana tekijänä. Vaikutuksia ei ole tarkkailutulosten perusteella todettu.

Velvoitetarkkailun lisäksi yhtiö on ottanut syyskuussa 2020 ylimääräisiä näytteitä lentoasemaa ympäröivistä laskuojista yhteensä kuudesta paikasta. Lisänäytteiden tuloksissa ei ole havaittu merkittävää lentoaseman kuormitusvaikutusta ja veden laatu on ollut useassa paikassa parempi kuin taustapisteessä.

Viime vuosina toteutetut hankkeet Savonlinnan lentoaseman kenttäalueen kuivatuksen parantamiseksi ovat olleet lentoturvallisuuden kannalta perusteltuja. Lentoaseman turva-aidan vakauden parantamiseksi aitalinjan viereen kaivettu kuivatusoja on yhtiön omistamalla maalla, eikä yhteyttä Pellosjärveen ole avattu. Yhtiö on noudattanut kenttäalueen kuivatuksen parantamistoimissa viranomaisen ohjeistusta ja toteuttanut siltä edellytetyt haittojen lieventämistoimet. Toimenpiteistä ei myöskään ole aiheutunut korvattavaa haittaa tai vahinkoa ympäristölle. Oikeudenkäyntikulujen korvausvaatimus on hylättävä. Ei ole kohtuutonta, että muutoksenhakijat joutuvat itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on vastaselityksessään todennut muun ohella, että vesinäytteitä on otettu järvistä vain muutamia vuodessa, eivätkä ne edusta koko vuoden tilannetta. Veden laatuun ovat vaikuttaneet muun muassa valunta- ja sääolosuhteet, joiden vuoksi näytteenotto sattuu harvoin huonoimpaan tilanteeseen. Lisäksi on otettava huomioon, että lievien esiintymiseen vaikuttaa tekijöitä, joita kaikkia ei tarkkailunäytteistä analysoida ja joita kaikkia ei edes tunneta.

Maastohavaintojen mukaan Kuhajärven veden laatu on heikentynyt viime vuosien aikana huomattavasti sinilevähaittojen vuoksi ja ojavedet tosiasiallisesti virtaavat kivimurskepatojen läpi vesistöön. Pellosjärven ja Kuhajärven velvoitetarkkailuraportin mukaan vuonna 2019 keskimääräiset ravinnepitoisuudet ovat olleet näytepisteissä suurempia kuin edeltävänä vuonna.

Yhtiön vastineessa on viitattu konsulttitoimiston laatimaan vuoden 2019 vesitarkkailuraporttiin siten, että lausunnossa mainitut tekijät, jotka ovat saattaneet vaikuttaa Pellosjärven ja Kuhajärven veden laatuun heikentävästi, on nollattu vastoin parempaa perehtymistä asiaan ilmaisulla ”ei havaittu merkittävää kuormitusvaikutusta”. Jotta ojanäytteillä olisi todistusvoimaa, olisi näytteenotto ajoitettava heti sen jälkeen, kun talvitoiminnassa tarvittavia kemikaaleja on käytetty. Yleensä tämä ei ole mahdollista.

Raportin mukaan liukkaudentorjunta- sekä jäänesto- ja jäänpoistoaineet saattavat olla syynä veden laadun heikentymiselle. Raportin mukaan veden laatuun on tarkkailuvuonna mahdollisesti vaikuttaneet Pellosjärven valuma-alueella tehdyt ojitustyöt rakennetun aitalinjan kuivattamiseksi. Näin ollen ei voida sulkea pois johtopäätöstä, että lentokentän toiminnasta aiheutuneet vaikutukset vesistöön ovat lisääntyneet siitä, mitä niiden ympäristölupaharkinnassa on arvioitu olevan.

Lentokentän kiitoradan kuivatusojitus on tehty siten, että ojitusta edeltäviä lähtötilannenäytteitä tai ojituksen aikaisia näytteitä ei ole otettu. Myöskään ojituksen jälkeisinä viikkoina ja kuukausina jälkitarkkailunäytteitä ei ole otettu ennen normaalia tarkkailuohjelman mukaista vesistönäytteenottokierrosta. Kyseessä on ollut mittava ojitushanke vesivolyymiltaan pienten järvien välissä vastoin ympäristölupahakemukseen liitettyä ojitussuunnitelmaa ja ilman toimivaltaisen lupa- tai valvontaviranomaisen etukäteen tehtyä hyväksyntää.

Ojituksen vaikutukset alapuolisen vesistön tilaan ovat suurimmillaan ojituksen aikana ja heti sen jälkeen. Myöhemmin, kun kuormittavat aineet, kuten humus ja sen sisältävät ravinteet, laskeutuvat pohjalietteeseen, niiden vaikutus vesistön tilaan ei näy samalla tavoin veden laadussa ympäri vuoden, vaan vaikutus näkyy tilanteissa, joissa pohjalietteestä vapautuu ravinteita kasvillisuuden ja levien käyttöön ja niitä ravintona käyttävien eläinten kautta edelleen ravintoketjuun rehevöittämään vesistöä.

Ravinne-, kiintoaine- ja humuskuormitukset vesistöön saattavat vaihdella suurestikin riippuen valunnan määrän vaihteluista. Muutaman vuoden ajalta otettujen vesinäytteiden analyysitulokset eivät siten ole edustaneet ojitusten kokonaisvaikutuksia ottaen huomioon ojien vuosikymmenten pituinen vaikutusaika. Ilmastonmuutos tulee lisäämään sadantaa ja sen myötä myös valuntaa, josta aiheutuu eroosiota, jonka vaikutus korostuu avo-ojituksissa ja näkyy kiintoaine- ja humuskuormituksena vesistöihin.

ELY-keskuksen lupaama selvitys lentoaseman ympäröiviin järviin laskevien ojavesien tutkimisesta koko valuma-alueen vesistökuormituksen arvioimiseksi ei ole toteutunut. Tehtyjen avo-ojitusten ympäristövaikutuksia ei ole arvioitu kattavasti. Yhtiö tai ELY-keskus ei ole ottanut huomioon, että tehdyt avo-ojitukset vaikuttavat myös kiitoradan salaojien keräämään ainekuormaan. Tutkimusten mukaan hienojakoisilla mailla tehdyt täydennysojitukset voivat lisätä salaojiin kertyvää kiintoaine- ja ravinnehuuhtoumaa. Yleisessä tiedossa ei ole, että salaojien ainekuorman lisääntyminen on suurempi kuin pintavalunnan ainekuormaan vähentyminen. Lentokentän tapauksessa huomionarvoista on myös se, että kyse ei ole pelkästään ravinnehuuhtoutumasta, vaan vuosikymmeniä käytetyistä jään- ja liukkaudenestoaineista, joita maaperässä saattaa edelleen olla jossakin muodossa.

Yhtiön toteuttama hanke on ollut lainvastainen ja ELY-keskuksen toiminta asiassa on ollut virheellistä. Ojitusta koskeva toimivalta asiassa on ollut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Vaikka tehdyillä ojituksilla satunnaisissa vesinäytteiden analyysituloksissa ei olisikaan havaittavissa merkittävää vesistön tilan heikkenemistä, ei toiminnanharjoittajalla ja valvontaviranomaisella ole ollut oikeutta toimia omavaltaisesti haitankärsijöitä kuulematta. Yhtiö ei ole kiistänyt ympäristöluvan muuttamistarvetta yksilöidysti.

Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry ovat toimittaneet vastaselityksensä valokuvia alueelta.

Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry ovat toimittaneet selvitystä oikeudenkäyntikulujensa määrästä sekä lisäselvityksen.

Finavia Oyj on toimittanut vastineen.

Merkintä

Vaasan hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä nro 1775/2023 ratkaissut Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin valituksen (dnro 236/2022) Itä-Suomen aluehallintoviraston 11.1.2022 vesilain mukaisessa hallintopakkoasiassa antamasta päätöksestä nro 2/2022.

Vaasan hallinto-oikeudella on tätä asiaa käsitellessään ollut käytettävissä Etelä-Savon ympäristökeskuksen Ilmailulaitokselle antama ympäristölupapäätös 19.8.1998, dnro 0596Y0156-111.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta Makkola-Materi osakaskunnan ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry:n valuntaa edistäviä toimenpiteitä koskevat vaatimukset sekä Kuhajärven että Pellosjärven osalta vaatimukset saattaa järvet kunnostusojitusta edeltävään tilaan.
2. Hallinto-oikeus hylkää valitukset.
3. Hallinto-oikeus hylkää Makkola-Materi osakaskunnan ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry:n oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa tai muussa laissa.

Makkola-Materi osakaskunnan ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry:n valituskirjelmässä esitetyt toimenpidevaatimukset eivät kuulu hallinto-oikeuden tässä valituksenalaisessa ympäristöluvan muuttamista koskevassa asiassa ratkaistavaksi. Toiminnan mahdollisiin ympäristövaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua ympäristönsuojelulain ja vesilain valvontaa ja hallintopakkoa koskevien säännösten nojalla. Hallinto-oikeus ei voi ensi asteena käsitellä valvontaan liittyviä asioita ympäristöluvan muuttamista koskevan asian yhteydessä. Edellä mainituin perustein hallinto-oikeus jättää ratkaisukohdassa 1. listatut vaatimukset tutkimatta.

2. Pääasia

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 21 §:n 3 momentin mukaan aluehallintovirasto toimii valtion ympäristölupaviranomaisena siten kuin aluehallintovirastoista annetussa laissa ja sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 23 §:n 1 momentin mukaan lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin (423/2015) mukaan lupaviranomaisen on valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

- 1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;
- 2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;
- 3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;
- 4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;
- 5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 175 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi:

- 1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä taikka määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;
- 2) määrätä 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;
- 3) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheutta epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista.

Pykälän 2 momentin mukaan luvanvaraisen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta määräyksen antaa valtion valvontaviranomainen, jos ympäristöluvan

myöntää tai ilmoituspäätöksen antaa valtion ympäristölupaviranomainen, ja muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Asiassa saatua selvitystä

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta on 22.7.2020 aluehallintovirastossa vireille panemallaan aloitteella vaatinut ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella, että Finavia Oyj:n on esitettävä 31.12.2020 mennessä toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle Savonlinnan lentokenttää koskeva voimassa olevan ympäristöluvan muutoshakemus. Rakennus- ja ympäristölautakunta on aloitteessaan katsonut, että lupaa on muutettava, koska toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta ja toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen. Aloitetta on perusteltu muun ohella sillä, että lentokentän voimassa oleva ympäristölupa on poikkeuksellisen niukka. Rakennus- ja ympäristölautakunta on lisäksi katsonut, että lupa on vanhentunut, eikä siinä täyty toiminnan ympäristövaikutusten kokonaistarkastelu.

Savonlinnan lentokentällä on voimassa oleva Etelä-Savon ympäristökeskuksen 19.8.1998 Ilmailulaitokselle (nykyisin Finavia Oyj) myöntämä ympäristölupamenettelylain 2 §:n mukainen ympäristölupa (dnro 0596Y0156), joka sisältää myös terveydensuojelulain 9 §:n mukaisen sijoitusluvan. Päätökseen sisältyy lentokentän liikenteen ja sen lentomelutilannetta koskevien vaikutusten selvittämistä koskeva lupamääräys 1. Päätöksen kertoelmaosan vesistövaikutuksia koskevassa selvityksessä on muun ohella todettu, että kiitotien liukkaudentorjuntaan käytetään ureaa vähän yli 10 tonnia vuodessa ja lentokoneiden jäänestoinetta propyleeniglykolia (50 %) 3 tonnia vuodessa. Kiitotien eteläreunan salaojastot johtavat osin neljän imeytysojaston (kunkin pituus 200–300 metriä) kautta eteläpuoliseen Pellosjärveen. Kiitotien pohjoisreunan salaojastot johtavat osin ponttipatojen kautta pohjoispuoliseen Kuhajärveen. Asematason valumavedet johdetaan Pellosjärveen.

Etelä-Savon ympäristökeskus on ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 6 §:n mukaisen toiminnanharjoittajan ilmoituksen johdosta 26.11.2002 todennut, että Savonlinnan lentokentän toiminnalle ei tarvinnut hakea uutta ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Finavia Oyj:n aluehallintovirastolle aloitteen käsittelyn yhteydessä 30.6.2021 toimittaman vastineen ja selvityksen mukaan Savonlinnan lentoaseman liikenneilmailu on vähentynyt jatkuvasti vuodesta 2000 alkaen, eikä lentoasemalla ole ollut lainkaan liikenneilmailua kevään 2020 jälkeen. Lentoaseman ympäristöluvan myöntämisen aikaan vuonna 1998 kenttäalueen liukkaudentorjunnassa on käytetty ureaa, joka sisältää 47 % typpeä ja jonka

teoreettinen hapenkulutus (ThOD) on 2,1 gO₂/g. Nykyään liukkaudentorjunnassa käytettävät nestemäinen kaliumformiaatti ja rakeinen natriumformiaatti eivät sisällä vesiä rehevöittäviä typpeä tai fosforia ja niiden biologinen hapenkulutus (BOD₅) on 0,09–0,17 gO₂/g. Selvityksen mukaan liukkaudentorjunta-aineissa tapahtuneen muutoksen seurauksena lentoasemalta aiheutuva vesistökuormitus on nykyisin merkittävästi pienempää kuin ympäristöluvan myöntämisen aikaan. Lisäksi lentoasema on liitetty kunnan jätevesiverkostoon vuonna 2010 ja lentoaseman oma jäteveden pienpuhdistamo on poistettu käytöstä.

Lentoaseman asfaltoiduilla alueilla on kuivatusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on ohjata sade- ja sulamisvedet pois kiitotieltä ja asematasolta. Kuivatusjärjestelmä koostuu sadevesiverkostosta ja salaojaputkituksista. Hulevedet ohjataan kallistuksilla ja jireillä päällysteeltä sadevesikaivoihin, joista vesi kulkeutuu edelleen putkituksissa laskuojiin. Lentoaseman asematason ja kunnossapidon piha-alueen hulevedet puretaan kolmesta purkupisteestä lentoasema-alueen halki kiitotien ja asematason välistä kulkevaan ojaan, joka laskee viereiseen Pellosjärveen. Kiitotien hulevedet johdetaan keskilinjan lounaispuolelta Pellosjärven ja keskilinjan koillispuolelta Kuhajärven suuntaan, molempiin neljästä purkupisteestä. Pellosjärven puolen laskuojiin on tehty imeytysojastot, jotka ovat vuosikymmenten kuluessa kasvaneet umpeen. Kuhajärven puolen laskuojiin on rakennettu kuhunkin kaksi ponttipatoa. Laskuojia on puhdistettu kasvillisuudesta 5–10 vuoden välein. Vuonna 2017 kiitotien luoteispäähän nurmialueelle on rakennettu ILS-lähettimen etumaastoon salaojaputkisto, josta vedet johdetaan lentoasema-alueen halki virtaavaan ojaan.

Kiitotien pinnan taso on luoteispäässä +94,5 metriä mpy ja laskee lounaispäästä kohti tasolle +87 metriä mpy, joka on noin neljä metriä järvien keskimääräistä pinnantaso ylemmänä. Turva-aidan aitalinjan kuivattamiseksi alueella on kesällä 2019 tehty uusi aitalinjan suuntainen oja, josta ei ole suoraa yhteyttä Pellosjärveen. Finavia Oyj on vuosien 2019 ja 2020 aikana rakentanut Pellosjärven puolen ojiin saostusaltaita ja kalkkikivistä suotopatoja.

Lentokentän vesistötarkkailua on tehty vuodesta 1978 lähtien ja nykyinen tarkkailu perustuu vuonna 2002 Etelä-Savon ympäristökeskuksen hyväksymään tarkkailuohjelmaan. Järvivesien laatua on tarkkailtu Pellosjärvestä yhdestä (piste 1) ja Kuhajärvestä kahdesta (pisteet 3 ja 4) tarkkailupisteestä. Tarkkailupisteestä 4 näytteet on otettu pintakerroksesta ja alusvedestä ja tarkkailupisteistä 1 ja 3 vain pintakerroksesta. Näytteet on otettu kaksi kertaa vuodessa (huhti-toukokuussa ja elokuussa). Valumavesien laatua on tarkkailtu kahdesta pisteestä (oja 8 ja oja 9). Näytteet on otettu kaksi kertaa keväällä sulamiskauden alussa ja lopussa (maalis-huhtikuussa). Tutkimustulokset lausuntoineen on toimitettu Etelä-Savon ELY-keskukselle, Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja toiminnanharjoittajalle.

Savonlinnan lentoaseman pintavesien tarkkailuraportin 2019 (Eurofins Ahma Oy, 11.3.2020) mukaan näytteet on otettu ojavesistä sulamiskaudella 2.4.2019 ja 2.5.2019 ja järvipisteiltä 2.4.2019 sekä 3.9.2019. Raportin yhteenvedon

mukaan liukkaudentorjunta- sekä jäänesto- ja poistoaineet ovat saattaneet olla syynä lievälle veden laadun heikentymiselle (esimerkiksi veden lievästi heikentynyt happitilanne ja lievästi koholla olleet sähkönjohtavuuden arvot), mutta pintavalunta on todennäköisesti myös vaikuttanut vedenlaatuun. Järvipisteillä ei ole ollut havaittavissa selviä kuormitusvaikutuksia. Huhtikuun tarkkailukerralla Pellosjärven sähkönjohtavuuden ja alkaliniteetin arvot ovat olleet lievästi koholla, mikä on luultavasti johtunut korkeammasta kloridipitoisuudesta.

Savonlinnan lentoaseman pintavesien tarkkailuraportin 2020 (Eurofins Ahma Oy, 24.2.2021) mukaan näytteet on otettu ojavesistä sulamiskauden alussa 10.3.2020 ja syksyllä 22.9.2020 ja järvipisteiltä 10.3.2020 sekä 22.9.2020. Syyskuun näytteenottokierroksella näytteitä on otettu laajemmin lentoasemaa ympäröivistä ojista sekä Pellosjärvestä Kuhajärveen laskevasta Taipaleenjoesta. Raportin yhteenvedon mukaan ojapisteiden vedenlaatu on ollut pääasiassa joko edellisvuoden kaltaista tai hieman parempilaatuista. Havaintopisteiden keskimääräiset typpipitoisuudet ovat ilmentäneet rehevää vedenlaatua ja keskimääräiset fosforipitoisuudet ovat ilmentäneet karua vedenlaatua. Syyskuun tarkkailukerralla havaintopisteen oja 9 sähkönjohtavuuden arvo on ollut lievästi koholla pintavesien yleiseen tasoon nähden. Järvipisteillä ei ole ollut selviä kuormitusvaikutuksia.

Noin 500 metrin etäisyydellä kiitotiestä Kuhajärven takana sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokiteltu pohjavesialue Seppäharju (0674051). Pohjavesialue on tyypiltään ympäristöön vettä purkava eli antikliininen. Pohjavesiesiintymä on hydraulisessa yhteydessä järviin ja alueella muodostuvat pohjavedet purkautuvat läpäisevillä ranta-alueilla ympäröiviin vesistöihin. Alueen kokonaispinta-ala on 2,16 km² ja muodostuvan pohjaveden määrä on arviolta 900 m³/d. Pohjavesialueen määrällinen ja kemiallinen tila on hyvä. Pohjavesialueen keskiosassa on vedenjakaja, josta pohjaveden virtaussuunta on luoteeseen ja kaakkoon. Pohjavesialue on suunniteltu otettavan vedenhankintakäyttöön ja alueelle on tarkoitus rakentaa vedenottamot Seppäharju 1 ja 2.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Asiassa on hallinto-oikeudessa muutoksenhakijoiden valituksista ratkaistavana, onko aluehallintoviraston valituksenalainen päätös kumottava ja aloite ympäristölupahakemuksen esittämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle hyväksyttävä tai onko asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi siltä osin, kuin päätöksessä on hylätty aloite ympäristöluvan muuttamiseksi ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin nojalla. Lisäksi asiassa on Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksesta ratkaistavana valituksenalaisen päätöksen käsittelyratkaisun lainmukaisuus.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on edellä ilmenevästi pannut aluehallintovirastossa vireille Savonlinnan lentokentän ympäristöluvan muuttamista koskevan aloitteen. Asiassa on siten ollut kyse ympäristöluvan muuttamisen edellytysten arvioinnista ympäristönsuojelulain 89 §:ssä säädettyjen edellytysten perusteella. Ympäristönsuojelusta annetun

valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 1 §:n 2 momentin 12 b) kohdan mukaan valtion ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee lentopaikan, joka on lentoasema, toiminnan ympäristölupa-asian. Ympäristönsuojelulain 21 §:n 3 momentin mukaisesti valtion ympäristölupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto. Lain 23 §:n 1 momentin mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jotka toimivat toimivaltaisina viranomaisia muun ohella ympäristönsuojelulain 18 luvun mukaisissa hallintopakkoasioissa. Aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa tutkia tai antaa määräyksiä ympäristölupien valvontaan tai hallintopakkoon liittyvissä asioissa. Aluehallintoviraston on siten tullut jättää ympäristöluvanvaraisen toiminnan valvontaan ja ELY-keskuksen toimintaan liittyvät vaatimukset tutkimatta päätöksestä ilmenevillä perusteilla. Kun otetaan huomioon ELY-keskuksen lausunto asiassa ja ELY-keskuksen aikaisempi päätös lentoaseman ympäristönluvanvaraisuudesta, ei voida myöskään katsoa, että aluehallintoviraston olisi tullut siirtää asiaa miltään osin ELY-keskuksen harkittavaksi. Sinänsä asianosaisilla on mahdollisuus saattaa kysymys lentoaseman ympäristönsuojelulain mukaisen luvan tarpeesta uudelleen ELY-keskuksen harkittavaksi.

Ympäristölupa mahdollistaa luvan mukaisen toiminnan harjoittamisen, ja lainvoimaiseksi tulleeseen ympäristölupaan voidaan jälkikäteen puuttua vain laissa säädetyin edellytyksin. Kyseessä olevan aloitteen vireille tullessa voimassa olleen ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin mukaan lupaviranomaisen on muun ohella asianomaista yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta muutettava ympäristölupaa muun ohella, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta tai toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen.

Lain esitöiden (HE 214/2013 vp.) mukaan pykälässä säädettäisiin ympäristöluvan muuttamisesta vastaavasti kuin aiemman ympäristönsuojelulain 58 §:ssä. Aiemman ympäristönsuojelulain yksityiskohtaisten perustelujen (HE 84/1999 vp.) mukaan lupaa voitaisiin tarkistaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta. Pilaantumisvaikutuksen uudelleenarviointi saattaisi olla tarpeen myös esimerkiksi tarkkailusta saatujen tietojen perusteella. Lupapäätöstä voitaisiin muuttaa myös, jos olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet olennaisesti. Säännös tarkoittaisi toiminnan ulkopuolisten olosuhteiden muutoksia, kuten haitta-alueella tapahtuneita maankäytöllisiä muutoksia.

Mikäli luvan muuttamisen edellytykset ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla täyttyvät, tulee vasta tämän harkinnan jälkeen määräysten muuttamisen yhteydessä arvioitavaksi muun ohella ympäristönsuojelulain 6 luvun mukaisten ympäristöluvassa annettavien tarpeellisten määräysten sisältö.

Etelä-Savon ympäristökeskus on 19.8.1998 antamallaan päätöksellä myöntänyt Savonlinnan lentokentän toimintaa koskevan ympäristöluvan. Ympäristölupa sisältää yksi lentokentän liikenteen ja sen

lentomelutilannetta koskevien vaikutusten selvittämistä koskeva lupamääräys. Ympäristölupa ei sisällä enempää määräyksiä lentoliikenteen järjestämisestä, eikä lupamääräyksiin myöskään sisälly määräystä lupamääräysten tarkistamisesta.

Luvan haltija on tehnyt Etelä-Savon ELY-keskukselle ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta annetun lain 6 §:n mukaisen ilmoituksen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemisestä. ELY-keskus on päätöksellään 26.11.2002 katsonut, ettei toiminnalle ole tarvinnut hakea uutta ympäristölupaa.

Asiassa saadun selvityksen perusteella lentokentän käyttöaste on laskenut ja vuoden 2020 jälkeen lentokenttää ei ole enää käytetty liikennematkailuun. Kiitoradan liukkaudentorjunnassa on siirrytty ureasta formiaatteihin, joiden aiheuttama vesistökuormitus on aiempaa vähäisempi. Lentoaseman toiminnan vaikutuksia Kuhajärvessä ja Pellosjärvessä on seurattu 1970-luvun lopusta saakka. Nykyisin seuranta tehdään Etelä-Savon ELY-keskuksen vuonna 2002 hyväksymän tarkkailuohjelman mukaisesti. Finavia Oyj:n aloitteen käsittelyn yhteydessä toimittaman selvityksen mukaan urean käyttö on näkynyt kohonneena typpipitoisuutena Pellosjärvessä. Sitten pitoisuus on laskenut tasolle alle 1000 µg/l. Kuhajärvessä urean vaikutusta ei ole ollut havaittavissa. Happipitoisuus on ollut Kuhajärven alusvedessä ajoittain huono kautta aikojen. Pellosjärven happitilanne on kohentunut 1990-luvun tilanteesta ja on nykyisin pääosin hyvä. Leväkasvuston runsautta kuvaava klorofylli a:n pitoisuudessa on ollut vuosittaista vaihtelua. Viime vuosina korkeimmat pitoisuudet ovat olleet rehevien vesien tasolla.

Valvontaviranomaisen hyväksymässä vesistötarkkailussa ei ole todettu lentokentän toiminnan aiheuttaneen vesistön pilaantumista, joka erottuisi hajakuormituksesta. Lentokentän lähialueen vesistöjen tilaan ovat vaikuttaneet hajakuormituksen lisäksi ympäristön maankäyttö ja sääolosuhteet. Järvien valuma-alueelle on sijoittunut asutusta, maanviljelystä ja metsätaloutta. Lisäksi lentokentän jätevesiviemärinti ja alueella sijaitseva jakeluasema on uusittu, mikä on osaltaan vähentänyt toiminnasta aiheutuvaa vesistökuormitusta. Lentokenttäalueella on vuosina 2019 ja 2020 toteutettu ojitustoimenpiteitä uuden aitalinjan kuivattamiseksi aikaisempien ojalinjojen tukkiuduttua. Esitetyn selvityksen perusteella ojista ei ole suoraa yhteyttä vesistöön ja ojituksen vaikutukset vesistöön ovat rajautuneet kaivuvaiheeseen.

Hallinto-oikeus toteaa, että lentokentän vesistövaikutukset on asian käsittelyn yhteydessä selvitetty ympäristönsuojelulain ja hallintolain 31 §:n edellyttämällä tavalla riittävästi ympäristöluvan muutostarpeen arvioimiseksi. Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran voitaisiin katsoa lisääntyneen olennaisesti aikaisemmasta. Kun lisäksi otetaan huomioon toiminnan vesistövaikutusten tarkkailun tuloksista sekä toiminnan laadusta ja laajuudesta esitetty selvitys, hallinto-oikeus katsoo, etteivät toiminnan ympäristövaikutukset ole muuttuneet sillä tavoin olennaisesti, että lupaa tulisi näissä olosuhteissa muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla. Alueella vuosina 2019 ja 2020 toteutetut ojitustoimenpiteet

eivät itsessään ole ympäristönsuojelulain 89 §:n tarkoittama peruste ympäristöluvan muuttamiselle.

Asiassa saadun selvityksen perusteella vedenhankintakäyttöön soveltuva Seppäharjun pohjavesialue sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä kiitotiestä Kuhajärven takana. Pohjavesialue on suunniteltu otettavaksi vedenhankintakäyttöön ja alueelle on tarkoitus rakentaa kaksi vedenottamoaa, jotka sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä lentokenttäkiinteistöstä. Savonlinnan lentoasemalla ei ole välitöntä yhteyttä pohjavesialueeseen, vaan yhteys syntyy järviveden kautta, kun järvivettä saattaa rantaimetyksen kautta päästä pohjaveteen. Asiakirja-aineistoon liitetyt tarkkailutulokset eivät osoita lentokentän toiminnalla olevan vaikutuksia alueen järviveden ja edelleen sitä kautta pohjaveden laatuun.

Edellä esitetyn perusteella Seppäharjun pohjavedenottamon käyttöönottoa ei voida pitää sellaisena ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 4 kohdan tarkoittamana ulkopuolisten olosuhteisen muutoksena, jonka nojalla ympäristöluvan muuttaminen olisi tarpeen. Lentokentän toiminnasta ei ole osoitettu aiheutuvan ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 2 kohdan tarkoittamalla tavalla ympäristönsuojelulaissa kiellettyä seurausta. Lentokenttien toiminnalle ei ole laadittu julkaisua parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta, eikä asiassa ole myöskään esitetty selvitystä ympäristönsuojelulain 89 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesta tekniikan kehittymisestä sillä tavoin, että toiminnan päästöjä voitaisiin vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia.

Edellä mainituista syistä aloite on voitu valituksessa tarkoitetuilta osin hylätä aluehallintovirastossa, eikä aluehallintoviraston päätöstä ole syytä kumota, vaan valitukset on hylättävä.

3. Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Savonlinnan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **5.2.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Maria Vapaavuori sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen ja tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä. Asian on esitellyt Maria Vapaavuori.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta,
oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
*(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*

Makkola-Materi osakaskunta ja Kuhajärvi Pellosjärvi ry,
oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
*(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*

Jäljennös maksutta

Finavia Oyj

Savonlinnan kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Savonlinnan kaupunginhallitus

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Järvi-Suomen kalatalouspalvelut

Itä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Huom! Käyntiosoite 15.1.2024 alkaen: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>